

กระดานข่าวงานวิจัยใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชศาสตร์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

ประจำเดือนมกราคม ๒๕๖๕

ผักเลือน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Elsholtzia kachinensis* Prain

วงศ์ LAMIACEAE

ชื่ออื่น ปอมอเต๊ะ ผักเลิน

พืชน้ำ ลำต้นทอดนอน สีเขียวหรือสีม่วงแกมแดง มีขน ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่ กว้าง 0.8 – 2 เซนติเมตร ยาว 1 – 3 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนรูปลิ้ม ขอบจักฟันเลื่อย แผ่นใบด้านบนมีขน ด้านล่างเกลี้ยง ก้านใบยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ดอกออกเป็นช่อที่ ปลายยอดหรือซอกใบ ช่อดอกรูปทรงกระบอก ดอกออกเป็นวงรอบ ช่อดอกยาว 2 – 8 เซนติเมตร ใบประดับสีเขียวหรือสีม่วง ออก

แบบตรงข้ามสลับตั้งฉาก รูปไข่กว้าง ดอกสีม่วง กลีบเลี้ยงโคน เชื่อมติดกันรูปประฆัง ยาว 1.5 - 2 มิลลิเมตร หลอดกลีบเลี้ยงด้านนอก มีขนด้านในเกลี้ยง ปลายแยก 2 แฉก แต่ละแฉกขนาดไม่เท่ากัน แฉกรูปสามเหลี่ยม กลีบดอกเชื่อมติดกันรูปกรวย ยาว 4 - 5 มิลลิเมตร หลอดกลีบดอกยาว 3 - 4 มิลลิเมตร ปลายแยก 2 แฉก แฉกบนรูปไข่ ขอบเรียบ หรือเป็นคลื่นเล็กน้อย แฉกล่างรูปไข่กว้าง เกสรเพศผู้ 4 อัน ติดที่ด้านในของหลอดกลีบดอก อับเรณูรูปไต แตกตามยาว รังไข่เหนือวงกลีบ ก้านชูยอดเกสรเพศเมียยาวกว่าหลอดกลีบดอก ยอดเกสรเพศเมีย แยก 2 แฉก ผลแบบผลแห้งแตก มี 1 - 4 ผล ผลรูปไข่กลับ ยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร

การกระจายพันธุ์ ในประเทศไทยพบปลูกเป็น พืชอาหารในครัวเรือนของชาวไทยภูเขาในจังหวัด เชียงใหม่และตาก ปลูกบริเวณพื้นที่มีน้ำขัง ที่ความสูงจากระดับทะเล 500 – 1,400 เมตร ต่างประเทศพบที่จีน เมียนมาร์ และเวียดนาม

ออกดอกและติดผล ระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคม
ส่วนขยายพันธุ์ ลำต้นและเมล็ด

การใช้ประโยชน์ ใบและยอดอ่อนมีน้ำมันหอมระเหย ใช้รับประทานเป็นผักสด

ผู้เรียบเรียง : นางสาวปจรรย์ อินทะสุข นักวิชาการเกษตรชำนาญการ